

POSUDEK OPONENTA RIGORÓZNÍ PRÁCE – - ŽÁDOST O UZNÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE JAKO PRÁCE RIGORÓZNÍ

Jméno rigorózanta:	Mgr. Nicol Thalerová
Téma práce:	Právní aspekty asistované reprodukce
Rozsah práce:	116 stran vlastního textu

Předložená diplomová práce, která je předmětem žádosti o její uznání za práci rigorózní, je následně posuzována v souladu s požadavky uvedenými v čl. VII odst. 1 rigorózního řádu UK ve spojení s čl. III odst. 5 rigorózního řádu Právnické fakulty UK v Praze.

Předložená práce byla obhájena dne 16. 01. 2017 na Právnické fakultě UK s prospěchem „výborně“. Vedoucím diplomové práce byl doc. Salač, který pro předloženou diplomovou práci navrhoval ve svém posudku ze dne 03. 01. 2017 (v textu dále jen „posudek vedoucího DP“) k obhajobě známku „výborně“. Oponentský posudek vypracoval dr. Šustek, navrhoval rovněž známku „výborně“ (posudek ze dne 27. 12. 2016, v textu dále jen „posudek oponenta DP“).

1. Aktuálnost (novost) tématu

Rigorózantkou zvolené téma hodnotím jako téma mimořádně aktuální s celospolečenským významem, a to shodně s názorem vysloveným v posudku vedoucího DP. Lze dodat, že vývoj v této oblasti je v poslední době značně akcelerovaný vzhledem k novým medicínským možnostem a postupům, takže právní úprava v ní mnohdy zaostává. Proto je třeba této oblasti věnovat z hlediska právní roviny náležitou pozornost.

Oponentské hodnocení: Výběr tématu hodnotím na základě uvedeného kladně. Zpracování tohoto tématu je schopno osvědčit, zda si rigorózantka osvojila teoretické poznatky založené na soudobém stavu vědeckého poznání, výzkumu a vývoje, na zvládnutí jejich aplikace a na rozvinutí schopností k tvůrčí činnosti.

2. Náročnost tématu na teoretické znalosti, vstupní údaje a jejich zpracování a použité metody

Zpracování zvoleného tématu vyžaduje nejen znalosti právní, nýbrž i znalosti samotné problematiky asistované reprodukce (zde jde především o biologické a příp. medicínské znalosti), neboť zdařilé zpracování této problematiky z právního pohledu si nelze bez detailní znalosti samotné problematiky vůbec představit. To samozřejmě zvyšuje náročnost zpracování tématu. Rovněž komplexnost tématu, zmíněná v posudku vedoucího DP, zvyšuje náročnost na hodnotné zpracování celé práce. Další faktor, který rovněž náročnost zvyšuje, je snaha autorky vykročit z české právní úpravy a užít též metodu komparační (zejm. kap. 9).

Z níže nastíněného formálního členění práce vyplývají i následující použité právně hermeneutické metody, tedy metody zkoumání práva. Autorka při psaní práce použila převážně metodu analytickou (vykládá právo pomocí rozložení tohoto celku na jednotlivé části, což vede ke snazšímu pochopení jednotlivých institutů za použití metody gramatické, coby základní metodou pro vnímání psaného textu zákona) a metodu komparační.

Oponentské hodnocení: Náročnost zvládnutí těchto teoretických otázek, jakož i prokázání praktických znalostí, při čemž lze čerpat – i přes specifickou tématu – z dostatečného a reprezentativního okruhu literatury, ať už monografické, učebnicové, či časopisecké, odpovídá požadavkům, které jsou kladeny na práce tohoto druhu.

3. Formální a systematické členění práce

Po formální stránce je práce rozčleněna do devíti kapitol, k čemuž je nutno připočítat úvod a závěr. Dále práce obsahuje náležitosti vyžadované u rigorózních prací (shrnutí v některém ze světových jazyků a seznam klíčových slov v českém i světovém jazyce), seznam použitých právních předpisů, seznam citované literatury a seznam použitých zkratk.

Již při zkoumání formálního a systematického členění práce je zřejmé, že autorka věnovala mimořádnou pozornost již strukturování tématu, které v sobě nese mnoho dílčích otázek. Nepřekvapí tedy, že se jednotlivé kapitoly dále dělí na drobnější celky, při čemž v duchu zvolené analytické metody je vystavěna také struktura těchto menších celků. Formální a systematické dělení práce tak působí zdařile, svědčí o hlubokých znalostech autorky v rámci zpracovávané problematiky. Podrobný rozbor všech dílčích celků práce by byl nad rámec tohoto posudku. V obecnosti však lze konstatovat, že po vstupní kapitole (neplodnost) již začíná těžiště práce – kap. druhá pojednává o asistované reprodukci. V kap. 3 již autorka otevírá komplikované otázky (status embrya in vitro), v kap. 4 se věnuje judikatuře ESLP (čímž dodává práci další přiřazenou hodnotu), v kap. 5 se podrobně věnuje právním aspektům IVF. Zde je navíc použito též metody historické a autorka neopoměla stranou ani fenomény spíše sociologického charakteru, jako je reprodukční turistika (to je v souladu se snahou o komplexní pojetí zvoleného tématu). Zvláštní kapitola (kap. 6) v sobě koncentruje návrhy de lege ferenda. V kap. 7 a 8 jsou řešeny další aktuální problematiky (určení otcovství a subrogační mateřství). V kap. 9 je připojen komparační exkurz. V závěru pak autorka své poznatky přehledně shrnuje.

Shodně s posudkem oponenta DP lze konstatovat, že práce *„je celkově psána čtivě a je v souladu s požadavky kladenými na diplomové práce.“* Zvolenou systematickou lze hodnotit jako mimořádně dobře zvládnutou, zdařilou a přehlednou.

Oponentské hodnocení: Systematika práce sice odpovídá požadavkům, které jsou kladeny na práce tohoto druhu, a to ohledně logické stavby, hloubky zpracování tématu i použitých právně-hermeneutických metod.

4. Vyjádření k práci

Celkově práci hodnotím jako zpracovanou na vynikající úrovni. Práce je přehledná, téma zpracovává komplexním způsobem. Za klad práce považuji práci se zahraniční literaturou (to shodně s posudkem oponenta DP). Kladně hodnotím použití metody historické, což není v pracích zabývajících se tímto tématem časté (zejm. s. 12), dále vyzdvihuji, že se autorka věnuje otázkám, které dosud nebyly ve srovnatelných pracích (nakolik o nich může mít oponent vědomost) posuzovány – např. problematika *„seviour siblings“*. Rovněž je třeba kladně hodnotit autorčinu práci s judikaturou, především ESLP (s. 28 a násl.). Potud lze shodně s posudkem vedoucího DP uzavřít, že práci lze považovat *„za výbornou snesoucí kritéria kvalitní práce rigorózní.“*

Zároveň však sdílím výtku oponenta DP, kterou učinil ke kapitole 9: *„Hůře hodnotím ovšem například komparativní devátou kapitolu. Nejedná se totiž ve svém důsledku o komparaci, ale stručný popis některých otázek, které zvolené právní řády*

řeší. Tyto otázky nejsou stavěny do souvislosti, ve svém důsledku tak tedy nejsou komparovány.“

Vzhledem k jinak podrobnému, komplexnímu a pečlivému zpracování celé práce oponent DP navrhl stupeň hodnocení „výborně“ a takto byla též práce obhájena (srov. výše). Lze však položit otázku, zda uvedený nedostatek nesnižuje hodnotu práce natolik, že z hledisek kladených na práce rigorózní by neměl být vysloven závěr, že práci nelze k obhajobě – jako práci rigorózní – doporučit. Autorce nelze upřít velmi slušnou práci se zahraniční literaturou (což uvádí i oponent DP), její lapsus spočívá v nepochopení, resp. v nedostatečném zapracování komparační metody do práce. To je z hlediska požadavků kladených na práce rigorózní jistě závažný nedostatek. Avšak vzhledem k celkově vysoké úrovni celé práce (srov. již výše) se domnívám, že práce může být – i jako práce rigorózní – ještě k obhajobě doporučena, když se jedná o jedinou závažnou výtku, která byla v posudcích vedoucího a oponenta DP vytknuta.

Na základě analýzy práce provedené systémem **Theses.cz** lze konstatovat následující:

1) Automatická kontrola shody provedená přes systém Theses.cz generuje dokument o 2753 (!) stranách představující 73 (!) srovnávaných dokumentů.

2) Dokument č. 1 je shodný v míře 99 %. Jedná se o záznam obsahující diplomovou práci autorky, která je nyní posuzována za účelem uznání za práci rigorózní. Z toho plyne, že k uznání předložená diplomová práce nebyla po obhajobě opatřena dodatky. K uznání za práci rigorózní byla tedy předložena ve stejné podobě, jako byla obhájena za práci diplomovou.

3) Dokumenty č. 2 až 4 vykazují míru shody 8%, což je více než standardních 5“. Zde lze konstatovat, že jde o práci SVOČ autorky (nakolik je oponent RP schopen dekódovat význam hypertextových odkazů výstupu Theses), jejíž autocitace není práci na závadu a je studijními předpisy dovolena.

4) Počínaje dokumentem č. 5 nepřesahuje míra shody více jak 5 %. Nakolik je v lidských silách všechny dokumenty prostudovat v souvislosti s hodnocením práce, lze konstatovat, že zkoumané shody se týkají pouze např. názvů právních předpisů a jejich citací, či legálních definic, které z povahy věci musí být shodné, stejně, jako citace relevantní judikatury. Na základě výsledků automatizované kontroly tedy nelze učinit závěr o tom, že by autorka práce nepostupovala *lege artis*.

Splnění výše uvedených formálních požadavků umožňuje, aby takováto diplomová práce byla uznána za práci rigorózní, a to především s ohledem na skutečnost, že hodnocená práce z obsahového hlediska dosahuje mimořádně vysoké úrovně a její obsah není v žádném ohledu zastaralý.

Autorka tak předložila práci, která nejen svým rozsahem, ale především obsahem – byť s výše uvedenou výhradou – plně vyhovuje požadavkům kladeným na tento druh prací.

5. Kritéria hodnocení práce

Splnění cíle práce	Autorka cíl práce splnila.
Samostatnost při zpracování tématu	Autorka při zpracování zvoleného tématu prokázala mimořádnou schopnost samostatné práce, a to nejen při studiu odborné literatury a relevantní judikatury, ale i při sepsání vlastního textu práce.

Logická stavba práce	Zvolená systematika práce je vhodná. Podrobněji je tento závěr odůvodněn v bodě č. 3 výše. Jednotlivé části na sebe tematicky navazují a jejich předmět patří do problematiky práce.
Práce s literaturou (využití cizojazyčné literatury) včetně citací	Součástí práce je seznam odborné literatury, z něhož je zřejmé, že autorka pracovala s cca osmdesáti odbornými zdroji, ať už monografického, komentářového, učebnicového či časopiseckého charakteru, včetně zdrojů zahraničních a nepočítaje v to četné on-line zdroje. Práce s judikaturou, a to i zahraniční (resp. mezinárodní – ESLP), je na velmi dobré úrovni. Na veškerou literaturu autorka průběžně odkazuje formou poznámek pod čarou.
Hloubka provedené analýzy (ve vztahu k tématu)	Autorka zvolené téma zpracovala zevrubně a do velké hloubky (srov. již výše). Lze tedy uzavřít, že autorka zvolené téma zpracovala a vyčerpala řádně.
Úprava práce (text, grafy, tabulky)	Úprava práce je po formální stránce přehledná. Velikost písma i jeho rozpal je standardní, počet úhozů pravděpodobně odpovídá průměrné normostraně. Celkově lze uzavřít, že úprava odpovídá požadavkům kladeným na práce tohoto druhu. Práce obsahuje 4 přílohy, které práci vhodně doplňují. Vytýkám, že autorka nerozlišuje mezi spojovníkem a pomlčkou (srov. např. s. 90 a 91).
Jazyková a stylistická úroveň	Práce je po stránce jazykové i stylistické na výborné úrovni.

6. Připomínky a otázky k zodpovězení při obhajobě

6.1 Připomínky – viz výše v rámci podrobného hodnocení.

6.2 Otázky k zodpovězení při obhajobě:

Autorka se při obhajobě zaměří na problematiku subrogačního mateřství – nakolik by případná právní regulace této problematiky mohla vést k tomu, že by náhradní matky opustily „šedou“ zónu a praktikovaly by náhradní mateřství výlučně podle nastavených pravidel? Nazíráno z opačného úhlu pohledu: nakolik by náhradní mateřství zůstalo v šedé zóně v situacích, kdy by jej nebylo možno provést ani podle nově nastavených pravidel?

Doporučení/nedoporučení k obhajobě	práce	Závěrem lze konstatovat, že předložená práce, jak po stránce formální, tak i obsahové, splňuje požadavky kladené na rigorózní práce, tj. prokázat schopnost k samostatné tvůrčí činnosti a hlubší znalosti ze zpracovávané tematiky.
---	--------------	--

	S ohledem na výše uvedené doporučuji její uznání za práci rigorózní a její přijetí k ústní obhajobě.
--	---

V Praze dne 31. března 2017

JUDr. Ondřej Frinta, Ph. D.
oponent rigorózní práce